

second, he goes back to the one in the first paragraph. If he becomes unsure after he has said; “So that your days will be long,” he does not go back because he can assume that he

said it [in the correct order] in the manner to which he is accustomed.

חֹזֵר לְיִבְתְּבָתָם” שֶׁל שְׁמַע. וְאִם נִסְתַּפֵּק לוֹ אַחֵר שֶׁקָּרָא לְמַעַן יִרְבוּ יְמֵיכֶם אֵינּוּ חֹזֵר שֶׁעַל הַרְגֵל לְשׁוֹנוֹ הוּא הוֹלֵךְ:

TETZAVEH FOR TUESDAY

TORAH

תְּצַוֶּה לַיּוֹם שֵׁלִישִׁי

תּוֹרָה

יכוין בקריאת חמשה פסוקים אלו שהם כנגד ה דמילוי זה דשם ב"ן להשאיר בו הארה מתוספת הנפש משבת שעברה

יֵא וְצִפִּיתָ אֹתוֹ וְזָהָב טָהוֹר מִבַּיִת וּמִחוּץ תִּצְפְּנוּ וְעָשִׂיתָ עֲלָיו זָרָה וְזָהָב סָבִיב: יב וַיִּצְקֶתָ לוֹ אַרְבַּע טַבַּעֲתַי זָהָב וְנִתְּתָה עַל אַרְבַּע פַּעֲמֹתָיו וּשְׁתֵּי טַבַּעֲתַי עַל-צִלְעוֹ

יֵא וְצִפִּיתָ אֹתוֹ וְזָהָב טָהוֹר מִבַּיִת וּמִחוּץ תִּצְפְּנוּ וְעָשִׂיתָ עֲלָיו זָרָה וְזָהָב סָבִיב: יב וַיִּצְקֶתָ לוֹ אַרְבַּע טַבַּעֲתַי זָהָב וְנִתְּתָה עַל אַרְבַּע פַּעֲמֹתָיו וּשְׁתֵּי טַבַּעֲתַי עַל-צִלְעוֹ

(11) And you will cover it with pure gold — you must cover it on the inside and on the outside. And you will make a golden crown upon it, all around [its rim].

(12) And you will cast four golden rings for it, and attach them to its four [top] corners — two of the rings on its one side, and two of the rings on its other

RASHI

(11) **You must cover it on the inside and on the outside** — [In order to construct this three-layered Ark,] Betzal-eil (see Exodus 31:1-11) made three Arks — two of gold and one of wood. Each one comprised four walls and a base, and they were open on top. Then he inserted the wooden Ark inside a [larger] golden one, and then the [remaining, smaller] golden one inside the wooden one. After this, he covered its upper rim with gold. The result was that [the entire

wooden Ark] was consequently covered [with gold] “on the inside and on the outside.” (Yoma 72b) **זָרָה וְזָהָב** — This is like a type of crown that encompasses the Ark all around, above its rim. Betzal-eil made the outer [golden] Ark [somewhat] higher than the inner one[s], until it rose above and a little higher than the width of the Ark lid; thus, when the lid lay upon the width of the walls [of the inner walls of the Ark], this crown would rise a little above the entire width of the lid (Yoma 72b). This [crown] symbolizes the Crown of Torah (see Mishnah Avot 4:17; Tanchuma 9; Shemot Rabbah 34:2). (12) **וַיִּצְקֶתָ** — [This term] denotes “casting (התכה),”

(יא) מִבַּיִת וּמִחוּץ תִּצְפְּנוּ. ג' אַרְנוֹנוֹת עָשָׂה בְּצִלְעָל ב' שֶׁל זָהָב וְא' שֶׁל עֵץ ד' כְּתָלִים וְשׁוֹלָיִם לְכֹל אֶחָד וּפְתוּחִים מִלְּמַעַלָּה. נִתְּן שֶׁל עֵץ בְּתוֹךְ שֶׁל זָהָב וְשֶׁל זָהָב בְּתוֹךְ שֶׁל עֵץ וְהִפְּשֵׁתוּ הָעֲלִיּוֹנָה בְּזָהָב נִמְצָא מִצּוּפָה מִבַּיִת וּמִחוּץ: זָרָה וְזָהָב. כְּמִין כֶּתֶר מוֹקֵף לוֹ סָבִיב לְמַעַלָּה מִשְׁפָּתוֹ שֶׁעָשָׂה הָאָרוֹן הַחִיצוֹן גְּבוּהָ מִן הַפְּנִימִי עַד שֶׁעָלָה לְמוֹל עוֹבֵי הַכַּפּוֹרֶת וּלְמַעַלָּה הֵימְנוּ מִשְׁהוּ וְכִשְׁהַכַּפּוֹרֶת שׁוֹכֵב עַל עוֹבֵי הַכְּתָלִים עוֹלָה הַזֶּר לְמַעַלָּה מִכָּל עוֹבֵי הַכַּפּוֹרֶת כֹּל שֶׁהוּא וְהוּא סִימָן לְכֶתֶר תּוֹרָה: (יב) וַיִּצְקֶתָ. לְשׁוֹן הַתְּכָה

רש"י

וְתַרְתִּין עֲזָקוֹן עַל סְטֵרֵיהָ
 תְּנִיחָא: יג וְתַעֲבֹד אֲרִיחֵי
 דְּאֵעִי שְׁטִין וְתַחֲפִי יְתוּחֹן
 דְּהָבָא: יד וְתַעֲלֵ ית אֲרִיחֵיא
 בְּעֻזְקָתָא עַל סְטֵרֵי אֲרוֹנָא
 לְמַטְלֵ ית אֲרוֹנָא בְּהוֹן:
 טו בְּעֻזְקָתָא דְּאֲרוֹנָא יְהוֹן
 אֲרִיחֵיא לֹא יַעֲדוּן מִמֶּנּוּ:

הָאֶחָת וּשְׁתֵּי טַבָּעֹת עַל-צְלָעוֹ הַשְּׁנַיִת:
 יג וְעָשִׂית בְּדֵי עֲצֵי שֹׁטִים וְצִפִּית אֹתָם זָהָב:
 יד וְהִבֵּאת אֶת-הַבָּדִים בַּטַּבָּעֹת עַל צְלָעֹת
 הָאָרֹן לְשֵׂאת אֶת-הָאָרֹן בָּהֶם: טו בַּטַּבָּעֹת
 הָאָרֹן יִהְיוּ הַבָּדִים לֹא יִסְרוּ מִמֶּנּוּ:

side. (13) And you will make [two] rods of acacia wood and cover them with gold. (14) And through the rings that are on the sides of the Ark, you will insert the rods, so as to carry the Ark with them. (15) The rods must remain inside the rings of the Ark — they must not [ever] be removed from it.

RASHI

as it is translated [by Onkelos, namely, ותתיך] — פּעֲמַתִּיו [This word is to be understood] as it is translated [by Onkelos], namely “its corners.” These [golden rings mentioned in our verse] were attached at the top corners, close to the Ark’s lid — two on one side [of the Ark] and two on the other, along the width [i.e., the shorter walls] of the Ark. The rods (see next verse) were then inserted through the rings. Thus, the length of the Ark would be the separation between the rods, namely, two and a half cubits (see verse

10 above) between one rod and the other, thereby allowing [enough room for] the two people who would carry the Ark between the rods. Thus is it explained in Tractate Menachot, in the [eleventh] chapter [entitled] Shetei Halechem (98b). **Two of the rings on its one side [and two of the rings on its other side]** — These are speaking of the very same four rings mentioned at the beginning of our verse, and Scripture here is describing where they are to be situated. This ו [of וּשְׁתֵּי טַבָּעֹת ...] is [to be considered as] extra; thus, the phrase here is understood as if written שְׁתֵּי טַבָּעֹת ... The sense of the ו though, can be understood in context, to mean: “And two of those rings [should be] on its one side ...”. צְלָעוֹ — [means:] “Its side.” (13) בְּדֵי — [means:] Rods. (15) לֹא יִסְרוּ מִמֶּנּוּ — [These rods must] never [be removed from the Ark] (Yoma 72a).

רש"י

כְּתִרְגוּמוֹ: פְּעֻמַּתִּיו. כְּתִרְגוּמוֹ זְוִיחֵיהָ. וּבְזוּיֹת
 הָעֲלִיוֹנוֹת סְמוּךְ לְכַפּוֹרֶת הָיָו נְתוּנִים שְׁתֵּים מִכָּאן
 וּשְׁתֵּים מִכָּאן לְרַחְבּוֹ שֶׁל אֲרוֹן וְהַבָּדִים נְתוּנִים בָּהֶם
 וְאָרְכוֹ שֶׁל אֲרוֹן מִפְּסִיק בֵּין הַבָּדִים אֲמַתִּים וְחֲצִי בֵּין
 בֵּד לְבֵד שִׁיהִיו שְׁנֵי בְנֵי אָדָם הַנוֹשְׂאִין אֶת הָאָרוֹן
 מֵהַלְכִין בֵּינֵיהֶם וְכֵן מְפֹרֵשׁ בְּמִנְחוֹת בְּפ' שְׁתֵּי הַלְחָם:
 וּשְׁתֵּי טַבָּעֹת עַל צְלָעוֹ הָאֶחָת. הֵן הֵן ד' טַבָּעוֹת
 שֶׁבְּתַחֲלַת הַמִּקְרָא וּפִירֵשׁ לָךְ הֵיכָן הָיָו וְהוּי"ו זֹו
 יִתְרָה הִיא וּפְתָרוֹנוֹ כְּמוֹ שְׁתֵּי טַבָּעוֹת וַיֵּשׁ לָךְ לִישְׁבָּה
 בֵּין וּשְׁתֵּי מִן הַטַּבָּעוֹת הָאֵלוֹ עַל צְלָעוֹ הָאֶחָת: צְלָעוֹ.
 צְדוֹ: (יג) בְּדֵי. מוֹטוֹת: (טו) לֹא יִסְרוּ מִמֶּנּוּ. לְעוֹלָם:

PROPHETS I Kings 6

נביאים מלכים א פרק ו

ד ועבד לביתא כוין פתיחן
מלגיו וסתמיין מלברא וחפן
כלינסא בית אנחת רישי
שיריית ארזיא: ה ובנא על
כתלי ביתא זינא סחור וסחור
להיכלא ולבית פפורי ועבד
מחיציא סחור סחור:
ו מחיצתא ארעיתא חמש אמין
פותיא ומציעתא שית אמין
פותיא ותליתיתא שבע אמין

ד ויעש לבית חלוני שקפים אטמים: ה ויבן
על־קיר הבית יצוע יציע סביב את־קירות הבית
סביב להיכל ולהביר ויעש צלעות סביב: ו היצוע
היציע התחתנה חמש באמה רחבה והתכנה שש
באמה רחבה והשלישית שבע באמה רחבה כי
מגרעות נתן לבית סביב חוצה לבלתי אחז
בקירות הבית: ז והבית בהבנתו אבן־שלמה מסע

פותיא ארי נפקתא עבד לביתא סחור סחור לברא מן מחיציא למהוי רישי שריתא ניהין על זינא
ולא יהוין שריתא מעברין בכתלי ביתא: ז וביתא באתבניותיה אבנין שלמין מטקס אתבני וארוובין

(4) And for the House he made windows broad outside and narrow inside.
(5) And against the wall of the House he built a side structure around the walls
of the House, both [around the walls] of the Temple and of the Sanctuary; and
he made chambers around; (6) The lowest chamber was five cubits wide, and
the middle was six cubits wide, and the third was seven cubits wide; for he
made recesses [in the wall] of the House outside all around, so that the beams
should not be fastened onto the walls of the House. (7) And the House, while

RASHI

רש"י

(4) **שקפים** — *an expression of looking, i.e., looking [and widening] out towards the outside.* **אטמים** — *narrow on the inside [not in the normal manner of windows, which widen inside to allow light to enter, this] to indicate that the Temple was not in need of [outside] light.* (5) **A side structure** — *he made chambers on all three sides [of the Temple] and in each direction there were three chambers, one on top of the other.*

(6) **Recesses** — *were made in the House, i.e., as the wall would rise five cubits he reduced its thickness and recessed it one cubit inward [on the outside] and on that recess he would place the end of the beams of the roof of the chamber [which became the floor of the chamber above it] and so too, was done for the middle chamber [as the wall would reach ten cubits from the ground there would be a further one cubit recess]. So that the beams should not be fastened into the walls* — *by way of holes in the wall of the house which would weaken the wall.* (7) **מסע** — *[the stones were built into the wall in the same condition] as they were*

(ד) **שקפים.** לשון ראיה שקפים פתוחים בחוץ; **אטמים.** קצרים מבפנים להראות שאינו צריך לאורה: (ה) **יציע.** חדרים עשה סביב לג' רוחות ובכל רוח ג' זה על זה: (ו) **מגרעות.** עשה לבית סביב חוצה בשעלה בותל ההיכל ה' אמות לגובה התא גרע את עוביו וכנס אמה לפנים והניח על אותה פניסה ראשי קורות עליות התא וכן לתא האמצעית: **לבלתי אחז בקירות.** דרך נקבים בקירות הבית שמקלקל החומה: (ז) **מסע.** כמו

וְחֻלְלִין כָּל מֵאן דְּפָרְזַל לֹא
 אֲשַׁמְעַע בְּבֵיתָא בְּאִתְּבָנְיָתֶיהָ:
 ח תִּרְעָא דְּמַחֲצֵתָא אֲרַעֲיָתָא
 פְּתִיחַ לְעֵבֶר בֵּיתָא מִימִינָא
 וּבְמִסְבְּתָא סְלָקִין מִן אֲרַעֲיָתָא
 לְעֵילִיתָא בְּאוּרַח מְצִיעָתָא:

נִבְנְהָ וּמִקְבֹּת וְהִגְרָזוּן כָּל-כְּלֵי בְרוֹזַל לֹא-נִשְׁמַע
 בְּבֵית בְּהִבְנָתוֹ: ח פֶּתַח הַצֵּלַע הַתִּיכְנָה אֶל-כֶּתֶף
 הַבַּיִת הַיְמָנִית וּבְלוּלִים יַעֲלוּ עַל-הַתִּיכְנָה וּמִן-
 הַתִּיכְנָה אֶל-הַשְּׁלֵשִׁים:

it was being built, was built of stone fully-finished before it was brought there; and there was neither hammer nor ax nor any tool of iron heard in the House, while it was being built. (8) The door for the lowest chamber was on the right side of the House; and they went up with winding stairs into the middle chamber, and from the middle into the third.

RASHI

carried from the mountain [i.e., no additional finishing touches were required]. (8) הַתִּיכְנָה — [is the same as] התחתונה [i.e., the bottom chamber].

רש"י שְׁהִסְיֵעוּהָ מִהַר: (ח) הַתִּיכְנָה. הַתְּחֻתוֹנָה: וּבְלוּלִים. בל"א שׁוּינְדִיל שְׁטִיג: עַל הַתִּיכְנָה. הָאֲמֻצְעִית:

עַל הַתִּיכְנָה — winding stairs. וּבְלוּלִים — the middle [chamber].

Writings Mishlei 17

כתובים משלי פרק יז

ו כְּלִילָא דְסָבִי בְנֵי בְנֵי
 וְשִׁבְהוּרְהוֹן דְּבְנֵי אֲבָהֵהוֹן:
 ז לֹא יֵאֵי לְטַפְשָׁא שְׁפַתָּא
 וְתִירְתָּא אֶף לֹא לְשִׁלְיָא
 שְׁפַתָּא דְשִׁקְרָא: ח כִּיפָּא
 דְשׁוֹחֲדָא חֲסִידָא הִיא בְּאִפִּי
 מֵאן דְּשָׁקַל לֶהּ לְכָל אֶתֶר דְּמִתְפַּנֵּי שְׁכוּלָא: ט דְּמַכְסִּי חֻבָּה בְּעֵי רְחֻמוֹתָא וּדְשָׁנֵי מְלִתָּא מְפָרַק רְחֻמָּא:

ו עֲטַרְת זְקֻנִים בְּנֵי בְנִים וּתְפֹאֶרֶת בְּנִים אֲבוֹתָם:
 ז לֹא-נֶאֱוָה לְנֹבֵל שְׁפַת-יֵתֶר אֶף כִּי-לְנֹדִיב שְׁפַת-
 שְׁקֶר: ח אֲבֹן-חֶן הַשֹּׁחַד בְּעֵינַי בְּעֵלְיוֹ אֶל-כָּל-אִשׁוֹר
 יִפְנֶה יִשְׁכִּיל: ט מַכְסֵּה-פֶשַׁע מִבְּקֵשׁ אֶהְבֶּה וְשִׁנָּה

(6) Grandchildren are the crown of the aged; and the glory of children are their fathers. (7) Boastful speech is not becoming to a fool; still less is lying speech to a prince. (8) A bribe is a precious stone in the eyes of he who gives it; wherever it turns, it prospers. (9) He who conceals a transgression seeks love;

RASHI

רש"י

(6) **Grandchildren** — when they follow the righteous path. (7) שְׁפַת יֵתֶר — means, boastful words. **Still less ... to a prince** — and surely, lying speech is not becoming, to a prince. (8) **It prospers** — i.e., it will succeed [to influence]. (9) **He who conceals a transgression** — i.e., a transgression of one man against another [and he hides it and doesn't remind him of his sin]. **But he who**

(ו) בְּנֵי בְנִים. כְּשֶׁהוֹלְכִין בְּדֶרֶךְ טוֹבָה: (ז) שְׁפַת יֵתֶר. דְּבָרֵי גֵאוּה: אֶף כִּי לְנֹדִיב. וְכָל שֶׁפֶן שְׁלֵא נֶאֱוָה שְׁפַת שְׁקֶר לְנֹדִיב: (ח) וְשִׁכִּיל. יִצְלִיחַ: (ט) מַכְסֵּה פֶשַׁע. שְׁחָטָא אִישׁ לְאִישׁ: וְשִׁנָּה

one man against another [and he hides it and doesn't remind him of his sin]. **But he who**

בְּדַבַּר מִפְּרִיד אֱלוֹף: י תַּחַת גְּעָרָה בְּמִבֵּין יַהֲכֹת מִן דְּלִמְמַחֵי לְסִכְלָא מְאָה חוּטְרִין: חוּטְרִין: עֲלָא בְּעֵתָא בְּמִן דְּמַתְּבִין טַב מִן דְּלִמְמַחֵי לְסִכְלָא מְאָה חוּטְרִין:

but he harps on a matter separates close friends. (10) A rebuke enters deeper into a wise man than a hundred blows into a fool.

RASHI

harps on a matter — *who bears a hateful grudge and reminds the transgressor [of his sin] separates from himself the Master of the world.* (10) **A rebuke enters deeper**

into a wise man — *The humility that comes from rebuke is more noticeable in a person of understanding, than a hundred blows showered upon a fool.*

רש"י

בְּדַבַּר. שְׁנוּטֵר אֵיבָה וּמְזִכִּירוּ מִפְּרִיד מִמֶּנּוּ אֱלוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם: (י) תַּחַת גְּעָרָה בְּמִבֵּין. הַכְּנַעַת גְּעָרָה נִכְרַת בְּמִבֵּין יוֹתֵר מִמְּאָה מַכּוֹת שֶׁמִּבֵּין אֶת הַכְּסִיל:

Mishnah Ketubot, chapter 3

משנה כתובות פרק ג

(1) These are the *na'arot* [i.e., virgin girls from the age of 12 years and one day who have grown at least two pubic hairs until six months later, are referred to as *na'arah*; afterwards, they are referred to as *boggeret*]

whom [even though are not fit for marriage to an Israelite, nevertheless] the fine [of fifty *shekel*, payable to her father (see Deuteronomy 22:29)] is due [by one who violated any of them]. [So, too,] one who had relations with a *mamzeret* [a daughter from certain forbidden unions], a *netinah* [a Gibeonite woman], a *kuti* [a nation of converts whose conversion was subject to a disagreement among the Sages as to whether or not it was genuine (see Tosfot Yom Tov)], [or one] who had relations with a proselyte, a captive, or a slave-woman, who were redeemed, converted, or freed [when they were] under the age of three years and one day [for even if they had relations, they are, nevertheless, considered virgins, since at that age the hymen does grow back]. If one had relations with his sister, with the sister of his father, with the sister of his mother, with the sister of his wife, with the wife of his brother, with the wife of the brother of his father, or with a woman during menstruation, he has to pay the fine, [for] although these [transgressions] are punished through [*karet*] being cut off [by heaven], still there is no death [penalty inflicted] by the court [and, therefore, the rule that one

א אלו נערות שיש להן קנס, הבא על הממזרת ועל הנתינה ועל הכותית, הבא על הגיורת ועל השבויה ועל השפחה שנפדו ושנתגירו ושנשתחררו פחותות מבנות שלש שנים ויום אחד, הבא על אחותו ועל אחות אביו ועל אחות אמו ועל אחות אשתו ועל אשת אחיו ועל אשת אחי אביו ועל הנדה, יש להן קנס. אף

רבנו עובדיה מברטנורא

א אלו נערות. שאף על פי שהן פסולות יש להן קנס. אם אנס אדם אחת מהן נותן לאביה חמשים כסף: הנתניה. מן הגבעונים. ועל שם שנתנם יהושע חוטבי עצים ושואבי מים נקראים נתינים. והם אסורים לבא בקהל: ועל הכותית. האי תנא סבר כותים גירי אריות הם וכגוים הם חשובים: פחותות מבת שלש שנים. דבחוקת בתולות הן, שאף על פי שנבעלו בשביה או בגיותן, בתוליהן חורים: ועל אשת אחיו ועל אשת אחי אביו. שנתקדשה לאחד מהן ונתגרשה מן האירוסין, ועדיין בתולה היא: שאע"פ שהן בהכרת אין בהן מיתת ב"ד. וכרת אינו פוטר מן

subject to the death penalty does not simultaneously pay a monetary penalty, does not apply here. However, were he warned beforehand not to commit this illicit act, he would be liable to whipping and would not pay the fine, based on the rule that one does not get whipped and pay a fine simultaneously]. (2) And these are not entitled to the fine: One who had relations with a proselyte, a captive or a slave-woman, who were ransomed, converted or freed after the age of three years and one day [they are assumed to have previously lost their virginity]. Rabbi Yehudah says; If a female captive was ransomed, she is deemed to be in her virginity even if she is of age [and therefore if she subsequently was violated, is entitled to the fine; the *halachah* does not follow Rabbi Yehudah]. One who had relations with his daughter, his daughter's daughter, his son's daughter, his wife's daughter, her son's daughter or her daughter's daughter incurs no fine because he forfeits his life, [since] his death penalty is in the hands of the court, and one who is liable to the death penalty pays no monetary fine, for it is said (Exodus 21:22) “while no fatality occurs [to the woman] — then he must surely be fined” [but if a fatality does occur, and the murderer is subject to the death penalty, then he is not fined]. (3) A *na'arah* who was betrothed and then divorced — Rabbi Yose HaGalili says; Is not entitled to a fine [from her violator even though her marriage was not consummated, hence, she was still a virgin; the reason is because the verse states “If a man find a virgin girl who is **not betrothed**” (Deuteronomy 22:28)]. Rabbi Akiva says; [The verse continues (verse 29) “Then the man who was lying with her must give fifty *shekel* of silver to her father,” therefore] she is entitled to receive the fine and, the fine belongs to her [when the verse states **not betrothed** it is not to exclude one who was betrothed from the fine; rather, it excludes her father from receiving it; the *halachah* follows Rabbi Akiva]. (4) The seducer pays three forms [of compensation] and the forceful violator, four. The seducer pays compensation for indignity and blemish and the [statutory fifty *shekel*] fine, while the violator pays an additional [form of compensation] in

רבנו עובדיה מברטנורא

התשלומין. והני מלי, שלא היתה שם התראה. אבל אם היתה שם התראה פטור מן הקנס, דקיי"ל כל חייבי כריתות שהתרו בהן לוקין, ואין אדם לוקה ומשלם: **ב יתירות על בנות שלש שנים**. דכיון דראויות לביאה בחזקת הפקר הן ונבעלות בגיותן, והשבויה בשבייתה: **הרי היא בקדושתה**. ואינה בחזקת בעולה אף על פי ששבוית כשהיא גדולה. ואין הלכה כר' יהודה: **ולא יהיה אסון ענוש יענוש**. הא אם יהיה אסון באחד משני אלו האנשים המריבין, שנהרג אחד מהן, לא יענוש ההורג בממון, שהרי הוא חייב מיתת בית דין כיון שהרגו לזה. ואין הפרש בעבירה שחייבין עליה מיתת ב"ד בין שוגג למזיד לעולם פטור מתשלומין. אבל בעבירה שחייבין עליה כרת או מלקות אינו פטור מן התשלומין עד שיהיה שם עדים והתראה וילקה, ואז אינו משלם: **ג רבי יוסי הגלילי אומר אין לה קנס**. דאמר קרא (דברים כ"ב) אשר לא אורשה, הא אורשה פעם אחת שוב אין לה קנס: **רבי עקיבא אומר יש לה קנס וקנסה לעצמה**.

על פי שהן בהכרת, אין בהן מיתת בית דין: **ב ואלו שאין להן קנס, הבא על הגיורת ועל השבויה ועל השפחה שנפדו ושנתגירו ושנשתחררו יתרות על בנות שלש שנים יום אחד**. רבי יהודה אומר, שבויה שנפדית, הרי היא בקדושתה, אף על פי שגדולה. **הבא על בתו, על בת בתו, על בת בנו, על בת אשתו, על בת בנה, על בת בתה, אין להן קנס, מפני שמתחייב בנפשו, שמיתתו בידי בית דין. וכל המתחייב בנפשו, אין משלם ממון, שנאמר (שמות כא) ולא יהיה אסון ענוש יענוש: ג נערה שנתארסה ונתגרשה, רבי יוסי הגלילי אומר, אין לה קנס. רבי עקיבא אומר, יש לה קנס, וקנסה לעצמה: ד המפתה נותן שלשה דברים, והאונס ארבעה. המפתה נותן בשתת ופגם וקנס. מוסיף עליו אונס, שנאותן את הצער.**

that he also pays for the pain. What [reason is there for the difference] between [the penalties of] a seducer and those of a violator? The violator [since it was against her will] pays compensation for the pain, but the seducer [since she was a willing partner] does not pay compensation for pain; the violator pays immediately [to her father even though he marries her] but the seducer [pays only] when [i.e., if] he sends her away [and refuses to marry her]. The violator must drink out of his [ugly] pot [i.e., he must marry her and may not divorce her] but the seducer may

מה בין אוֹנֵס לְמַפְתֶּה, הָאוֹנֵס נוֹתֵן אֶת הַצֶּעֶר, וְהַמַּפְתֶּה אֵינוֹ נוֹתֵן אֶת הַצֶּעֶר. הָאוֹנֵס נוֹתֵן מִיָּד, וְהַמַּפְתֶּה לְכַשְׁיוּצִיא. הָאוֹנֵס שׁוֹתֶה בְּעִצְיוֹ, וְהַמַּפְתֶּה אִם רָצָה לְהוֹצִיא, מוֹצִיא: הַכֵּי צִדַּד שׁוֹתֶה בְּעִצְיוֹ, אֶפְלוּ הִיא חֲגֵרָת, אֶפְלוּ הִיא סוּמָא, וְאֶפְלוּ הִיתָה מְכַת שְׁחִין. נִמְצָא כֹה דָבָר עֲרוּהוּ, אוֹ שְׂאִינָה רְאוּיָה לְבוֹא בְּיִשְׂרָאֵל, אֵינּוּ רִשְׁאֵי לְקִיּוּמָה, שְׁנֹאֲמַר, (דברים כב) וְלוֹ תְהִיָּה לְאִשָּׁה, אִשָּׁה הָרְאוּיָה לוֹ: וְ יְתוּמָה שְׁנַתְּאָרְסָה וְנִתְגַּרְשָׁה, רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר, הַמַּפְתֶּה פְטוּר, וְהָאוֹנֵס חַיִּב: ז' אִיזוּהוּ בַשֶּׁת, הַכֹּל לְפִי הַמְבִיֵּשׁ וְהַמְתַּבְּיֵשׁ. פְּגָם, רְאוּיָן אוֹתָהּ כְּאִלוּ הִיא שִׁפְחָה נִמְכָּרָת, כְּמָה הִיתָה יָפָה וְכְמָה הִיא יָפָה. קָנַס, שְׁוֵה בְּכָל אָדָם. וְכָל

divorce [the girl] if he so desires. (5) What is meant by “must drink out of his [ugly] pot?” Even if she is lame, or even if she is blind and even if she is afflicted with leprosy [he may not refuse to marry her]. If, however, she was found to have committed an immoral act [after they were married (Tiferet Yisrael)] or was unfit to marry an Israelite [e.g., if she was a *mamzeret*], he may not continue to live with her, for it is written: “And she must become his wife,” (Deuteronomy 22:29) [implying] a wife that is fit for him. (6) If an orphan [or according to Rabbi Akiva any *na'arah*] was betrothed and then divorced — Rabbi Elazar [who agrees with Rabbi Akiva of Mishnah 3 above, that anyone is similar to an orphan in that she herself receives the fine] says; One who seduces [her] is exempt [from paying the statutory fine. Since the fine belongs to her, by her consent, she forgoes the fine], but one who violates her is liable [to pay the statutory fine]. (7) What is [the compensation that is paid for] indignity? It all depends on the status of the offender [the lower his status the more indignity he inflicts] and the offended [the higher her status the more indignity she suffered]. [As to] blemish: she is regarded as if she were a *salve-woman* to be sold in the marketplace [to be given in marriage to a favored slave and it is estimated] how much she was worth [as a virgin] and how much she is worth now [the difference is to be paid]. The statutory fine is the same for all, and [so,

רבנו עובדיה מברטנורא

דדרשינן אשר לא אורשה לאביה, הא אורשה לעצמה. והלכה כר' עקיבא: **ד האונס נותן את הצער.** שאינו דומה נבעלת באונס לנבעלת ברצון, והמפותה אין לה צער, שהרי נאמר עינוי בתורה אצל אונס ולא נאמר עינוי אצל מפותה: **האונס נותן מיד.** לאביה אף על פי שכונסה: **לכשיוציא.** כלומר לכשלא יכנוס. שאם יכנוס אינו נותן קנס, כדכתיב (שמות כ"ב) מהדור ימהרנה ואם מאן ימאן כסף ישקול. אבל גבי אונס כתיב (דברים כ"ב) ונתן חמשים כסף ולו תהיה לאשה: **שותה בעציו.** בכלי מאוס שבחר בו, כלומר על כרחו ישאנה: **ה מוכת שחין.** מצורעת: **ו יתומה שנתארסה ונתגרשה האונס חייב והמפתה פטור.** דכיון דיתומה היא וקנסה שלה הוא, הא אחילתיה גביה, דמדעתה נתפתה לו ופטור. ולא יתומה בלבד אלא כל נערה שנתארסה ונתגרשה אונס חייב ומפתה פטור כיתומה, דהא קנסה לעצמה כדאמר ר' עקיבא לעיל, וכן הלכה: **ז הכל לפי המבייש.** אדם בינוני המבייש, בשתו קשה מאדם בוזי ומאדם חשוב. כך מצאתי בפירושי רבותי. ובפרק החובל מצאתי דאדם קל שבייש, בושתו מרובה. וכן עיקר: **והמתבייש.** לפי חשיבותו בושתו: **כאילו היא שפחה.** אומדין כמה אדם רוצה ליתן בין שפחה בתולה לשפחה בעולה להשיאה לעבדו שיש לרבו קורת רוח הימנו. ובגמרא פריך מנלן דנותן בושת ופגם וצער, אימא חמשים כסף אמר רחמנא לכל מילי.

too,] any monetary amount that is set Biblically, remains the same for all. (8) Wherever there is a right [by her father] of sale [(see Exodus 21:7) i.e., a minor until the age of twelve years and one day who has grown two pubic hairs] no fine is incurred [there is no fine imposed for a minor; this Mishnah follows the view of Rabbi Meir. The *halachah* however, follows the view of the Sages that the fine is imposed for a minor] and wherever a fine is incurred [i.e., a girl from the age of twelve years and one day who has at least two pubic hairs], there is no right of sale. In the case of a minor, the right of sale applies but, no fine is incurred; in the case of a *na'arah* a fine is incurred but no right of sale applies. A *boggeret* [a *na'arah* after six months] is neither subjected to the right of sale nor to a fine incurred through her. (9) One who declares; I have seduced the daughter of So-and-So must pay compensation for indignity and blemish because of his admission but need not pay the statutory fine [this rule is referred to as *modeh biknas patur* — one who admits something which would incur a fine is exempted from payment; however, monetary damages must be paid, hence he pays for indignity and blemish]. One who declares; I have stolen [slaughtered and sold], must make restitution for the principal by his admission but need not repay *kefel* [the fine portion of the double restitution, or in the case where “A man steals an ox or a sheep, and then slaughters it or sells it, then he must pay five cattle to replace each ox, and four flock-animals to replace each sheep;” (Exodus 21:37) however, by his admission he need not repay the], fourfold or fivefold [fine portion of the restitution, i.e., he just repays the principal]. [One who states,] My ox has killed So-and-So [and therefore, I should pay his value, as *kofer*, this Mishnah maintains that *kofer* is restitution and not a fine] or [my ox killed] the ox of So-and-So, he pays by his admission. [If he, however, said:] My ox has killed the slave of So-and-So, he need not make restitution because

רבנו עובדיה מברטנורא

ומתריך, אמר קרא (דברים כ"ב) ונתן האיש השוכב עמה לאבי הנערה חמשים כסף, הנאת שכיבה לבד היא חמשים כסף חוץ ממהבושת והפגם והזעזע: **ח כל מקום שיש מוכר.** לאב בבתו, דהיינו בקטנותה, אין לו בה קנס, דאין קנס לקטנה. ולית הלכתא כהא מתניתין, דהא מתניתין ר' מאיר היא דאמר קטנה אין לה קנס. אבל חכמים אומרים קטנה יש לה קנס, והלכה כחכמים. וקטנה לענין זה היא מבת ג' עד י"ב שנה ויום אחד ותביא שתי שערות: **כל מקום שיש קנס.** משהיא נערה. והיא כשתהיה בת י"ב שנה ויום אחד והביאה שתי שערות, שזו יש לה קנס: **אין מוכר.** שאין אדם מוכר את בתו כשהיא נערה: **הבוגרת.** מבת שתיים עשרה שנה וששה חדשים ויום אחד והביאה שתי שערות היא הנקראת בוגרת, ואין אביה יכול למכרה ואין לה קנס: **ט האומר פתיתי את בתו של פלוני.** לא מבעיא האומר אנסתי שאינו פוגם אותה כל כך שאין לעז של אנוסה גדול כל כך דפשיטא דמשלם ברושת ופגם על פי עצמו, אלא אפילו האומר פתיתי, דפגים לה טפי שלעז של מפותה גדול וסד"א דלא מהימנין ליה להחזיק הלעז, קמ"ל דניחא לה לדידה להחזיק הלעז כדי להשתכר הממון: **ואינו משלם קנס.** דמודה בקנס פטור, דאמר קרא (שמות כ"ב) אשר ירשיעון אלהים, פרט

ש"ש לו קצבה מן התורה, ש"ה בכל אדם: **ח כל מקום שיש מוכר, אין קנס.** וכל מקום שיש קנס, אין מוכר. קטנה יש לה מוכר ואין לה קנס. נערה יש לה קנס ואין לה מוכר. הבוגרת אין לה לא מוכר ולא קנס: **ט האומר פתיתי את בתו של פלוני, משלם בשת ופגם על פי עצמו, ואינו משלם קנס.** האומר גנבתי (וטבחתתי ומכרתתי), משלם את הקרן על פי עצמו, ואינו משלם תשלומי כפל ותשלומי ארבעה וחמשה. המית שוריי את פלוני או שורו של פלוני, הרי זה משלם על פי עצמו. המית שוריי עבדו של פלוני,

of his admission [(see Exodus 21:32) the thirty *shekel* paid to the master regardless of the slave's worth is indicative of a fine]. This

is the general rule: Whoever pays more than what he damaged, need not pay by his admission [of guilt].

רבנו עובדיה מברטנורא

למרשיע את עצמו: המית שורי את פלוני. והריני חייב בכופר. משלם על פי עצמו, דקסבר כופרא ממונא: עבדו של פלוני. והריני חייב שלשים סלע, פטור, דקנס נינהו, שאפילו אינו שוה סלע נותן שלשים:

Gemara Ketubot, 39b

גמרא כתובות דף ל"ט:

[The Mishnah states] “The violator pays immediately [to her father even though he marries her] but the seducer [pays only] when he sends her away.” When he sends her away?! Is she then his wife? Abaye replied: Say, If he does not marry her. So it was also taught: Although it was laid down that the seducer pays [the statutory fine] only if he does not marry her, he must pay compensation for indignity and blemish right away. And [in the case of] the violator as well as [of] the seducer, she herself or her father may oppose [the marriage]. Regarding one who has been seduced, this [law that both may block the marriage] may well be granted because it is written in Scripture. “But if her father surely refuses,” (Exodus 22:16) [since from “refusing,” i.e., if it would state *מאן* only once], I would [have known that] her father [only may refuse], from where [could it be deduced that] she herself [may also refuse]? It was, therefore, explicitly stated *מאן ימאן* — “surely refuses,” implying [a refusal] from any place [i.e., either of them]. But regarding a violator, though one may well grant that she [may refuse him since] it is written in Scripture. “And she shall be a wife for him (Deuteronomy 22:19) [which implies] only if she is so wishes, from where, however, is it deduced that her father [may also object to the marriage]? — Abaye replied: [Her father was given the right to refuse] so that the sinner not gain an advantage [over a seducer]. Rava replied; It is deduced by a *kal vechomer*: If a seducer who has acted against the wish of her father alone may be rejected either by herself or by her father, how much more so, in the case of a violator, who has acted both against the wish of her father and against the wish of herself [certainly in such a case the father has a right of refusal]. Rava did not give the same reply as Abaye, because, having paid the fine, [the offender can] no [longer be described as a] sinner gaining an advantage. Abaye does not give the same reply as Rava [because it may be argued against his *kal vechomer*: In the case of] a seducer, since he [the seducer] himself may object

האונס נותן מיד המפתה לכשיציא וכולי. לכשיציא אשתו היא. אמר אביי אימא לכשלא יכנוס. תניא נמי הכי אף על פי שאמרו המפתה נותן לכשלא יכנוס, בושת ופגם נותן מיד. ואחד האונס ואחד המפתה בין היא ובין אביה יכולין לעכב. בשלמא מפתה כתיב (שמות כ"ב) אם מאן ימאן אביה אין לי אלא אביה היא עצמה מנין תלמוד לומר ימאן מקל מקום. אלא אונס בשלמא איהי כתיב (דברים כ"ב) ולו תהיה מדעתה אלא אביה מנלן. אמר אביי שלא יהא חוטא נשכר. רבא אמר קל וחומר ומה מפתה שלא עבר אלא על דעת אביה בלבד בין היא ובין אביה יכולים לעכב אונס שעבר על דעת אביה ועל דעת עצמה לא כל שכן. רבא לא אמר כאביי כיון דקא משלם קנס לאו חוטא נשכר הוא. אביי לא אמר כרבא מפתה דאיהו מצי

[to the marriage], her father may also object to it; [but in the case of] a violator, since he himself may not object [to the marriage] her father also may have no right to object to it. Another *Beraita* taught: Although it has been laid down that the violator pays right away she has no claim upon him [for a *ketubah*] when he divorces her [the fine is her settlement, even though, it went to her father]. [When he] divorces her?! Can he divorce her? [Does not Scripture say “He must not send her away, all the days of his life?”] (Deuteronomy 22:19) — Say: When she demands a divorce she has no claim upon him. If he died, the fine is regarded as payment for her *ketuba*. Rabbi Yose the son of Rabbi Yehudah says: She is entitled to a *ketubah* for one maneh [as is a woman who had been previously married]. On what principle do they differ? — The Rabbis hold the view that the only reason why the Rabbis instituted a *ketubah* [for a wife was] in order that the man might not find it easy to divorce her, but he [the violator,] cannot divorce her anyway [therefore a *ketubah* is not necessary]. Rabbi Yose the son of Rabbi Yehudah, however, is of the opinion, that this man too, might torment her until she says to him, I do not want you.

וזהר תרומה דף קל"א ע"א

בהוא זמנא דמסיימי ישראל שבחי דאינון תושבתי דדוד בדין תושבתיא דשירתא דימא כמה דאוקימנא ואי תימא האי תושבתיא אמאי איהי בתקנא בתרייתא בטר שבחי דדוד והא תורה שכתב אקדימת לתורה שבעל פה ואקדימת לגביאים ואקדימת לכתובים וכמה דאקדימת הכי אצטריך לאקדמא בשירתא אלא מגו דכנסת ישראל לא אתתקנא אלא מתורה שכתב משום הכי אצטריך לומר לה בשירותא דתקונאא והאי תושבתיא מעליא מכל שאר תושבתיא דעלמא ואיהי לא אתתקנא מכלהו כמה דאתתקנא מתושבתיא דא. ובגין דא איהי סמוך לצלותא דמיושב כמה דאוקימנא. בה שעתא בד שירתא דימא אתמר מתעטרא כנסת ישראל. בההיא בתרא דזמין קדשא בריך הוא לאעטרא למלכא משיחא. ובהוא בתרא גליפא מתקנא בשמיהו קדישין כמה דאתעטר קדשא בריך הוא ההוא יומא דאעברו ישראל ית ימא ואטבע לכל משיריין דפרעה ופרשוהי בגין דא בעי בר נש לשואה רעותיה בהאי שירתא. וכל מאן דזכי לה בהאי עלמא זכי למחמי למלכא משיחא בתקוניייהו ובהגירו דוינייהו וזכי לשבחה האי שירתא תמן והא אוקימנא מלי. ביון דמטי בר נש לישתבח נטיל קדשא בריך הוא ההוא בתרא ושוי ליה קמיה וכנסת ישראל שריאת לאתתקנא למיתי קמי מלכא עלאה. ואצטריך לאכללא לה בתליסר מבילין דרחמי עלאי דמגהון אתברכא. ואינון תליסר בוסמין עלאין כמה דאת אמר גרד וכרכום קנה וקנמון וגומר והכא אינון שיר. ושבתה. הלל. וזמרה. עוז. וממשלה. נצח. גדולה. וגבורה. תהלה. ותפארת. קדושה. הא תריסר. ולבתר לחברא לה בהדיהו ולומר ומלכות הא תליסר בגין דאיהי מתברכא מנייהו. ועל דא אצטריך בשעתא דאתפלילת בינייהו לשואה לבא ורעותא בהאי ולא לישתעי כלל דלא לפסוק בינייהו. ואי פסיק ביניהו מתחות גרפי ברוביאי נפיק חד שלהובא וקארי בחילא ואמר פלנייא די פסיק נאותא דקדשא בריך הוא ישתעי ותפסק דלא יחמי נאותא דמלכא קדישתא כמה דאת אמר (ישעיה כ"ו) וכל ראה נאות יי. בגין דאלין תליסר אינון נאות יי. מכאן ולהלאה אל ההודאות וכולי. דא מלכא עלאה

מעכב אביה נמי מצי מעכב. אונס דאיהו לא מצי מעכב אביה נמי לא מצי מעכב. תניא איך אף על פי שאמרו אונס גותן מיד כשיוציא הוא אין לה עליו כלום. כשיוציא מי מצי מפיק לה. אימא כשיוציא היא אין לה עליו כלום. מת יצא כסף קנסה בכתובתה. רבי יוסי ברבי יהודה אומר יש לה כתובה מנה. במאי קמיפלגי רבנן סברי טעמא מאי תקינו רבנן כתובה כדי שלא תהא קלה בעיניו להוציאה והא לא מצי מפיק לה. ורבי יוסי ברבי יהודה סבר הא נמי מצער לה עד דאמרה היא לא בעינא לך:

דְּשִׁלְמָא כְּלֵא דִּילִיה. בְּגִין דְּכָל הֵנִי שְׁבָחֵן אִינוּן לְגַבְה דְּכִנְסַת יִשְׂרָאֵל כִּד מְשִׁתְּבָחָא בְּמִשְׁרִייתָא דְּלִתְתָא כְּמָה דְּאֵת אָמַר שִׁיר הַשִּׁירִים אֲשֶׁר לְשִׁלְמָה לְמִלְכָא דְּשִׁלְמָא דִּילִיה. מִתְּמִן וְלִהְלָאָה (שם מ"ח) יוֹצֵר אֹר וּבוֹרֵא הַשֶּׁדַּי עוֹשֶׂה שְׁלוֹם וּבוֹרֵא אֵת הַכֹּל וְהָא אֲתַעְרָנָא בֵּיהּ וְאֲתַעְרוּ תְּבָרִיא דְּהֵנִי אִינוּן תְּקוּנִין דְּעִלְמָא עֲלָאָה:

Yosef le-Chok

יוסף לחוק

Ethical Teaching:

מוסר

Sha'arei Kedusha, Part 2, Chapter 4

משערי קדושה ח"ב שער ד'

Even though it is written regarding fear of God (Job 28:28), "The fear of God — that is wisdom," and it is written (Isaiah 33:6), "The fear of God — that is His treasure," our Rabbis, of blessed memory, said (Yerushalmi Shabbat 1:3) that it is only the heel of humility, as is written (Proverbs 22:4), "The heel of humility is the fear of God." They also said (Sota 5b; Sanhedrin 43b); Anyone who is humble is like he brought all the sacrifices, as it says (Psalms 51:19), "The sacrifices of God are a broken spirit." Furthermore, his prayer is not rejected ... . And they said (Sota 5a); A person's prayer is not accepted unless he makes himself [soft] like meat, as it says (Isaiah 66:23); "And it will be that every month ... all flesh will come to bow down ... ." They also said (Mekhilta Yitro 9); It is written (Isaiah 66:2); "And at this I will look: at the poor and broken of spirit." Whoever is humble causes the Divine Presence to rest upon man on earth. It says (Exodus 20:17), "Moshe approached the thick cloud ...." What enabled him to do this? His humility, as it says (Numbers 12:3), "The man Moshe was exceedingly humble." It was taught (Avoda Zara 20b; Sota 9:14), Rabbi Pinchas ben Yair says; Caution leads to zeal [in fulfillment of the commandments], zeal leads to cleanliness, cleanliness leads to purity, purity leads to abstinence, abstinence leads to holiness, holiness leads to humility .... And humility is the greatest of them all because it leads to [possessing the] Divine spirit. As it says (Isaiah 61:1); "God's spirit was upon me, [for God appointed me to bring tidings to the humble; He sent me to heal the brokenhearted]."

אָף עַל פִּי שְׁהִירָאָה כְּתִיב בְּה (איוב כ"ח) הֵן יִרְאֵת ה' הִיא חֲכֻמָּה וְכִתִּיב (ישע' ל"ג) יִרְאֵת ה' הִיא אוֹצֵרוֹ אֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ וְזָכוּנוֹם לְבִרְכָה פִּי עֵקֶב הִיא אֶל הָעֲנוּה פָּמוֹ שְׁפָתוֹב (משלי כ"ב) יַעֲקֹב עֲנוּה יִרְאֵת ה' וּמִי שֶׁדַּעַתוֹ שְׁפָלָה עָלָיו כְּאֵלוֹ הַקָּרִיב כָּל הַקָּרְבָּנוֹת שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים נ"א) זָבַחַי אֱלֹהִים רוּחַ נִשְׁבָּרָה וְלֹא עוֹד אֶלָּא שְׂאִין תִּפְלֹתוֹ נִמְאָסַת וְכוּלֵי וְאִין תִּפְלֹתוֹ שֶׁל אָדָם נִשְׁמַעַת אֶלָּא אִם בֵּן מִשִּׁים עֲצָמוֹ כְּבֶשֶׂר שֶׁנֶּאֱמַר (ישע' ס"ו) וְהָיָה מִדֵּי חֹדֶשׁ בְּחֻדְשׁוֹ וְגוֹמֵר יָבֵא כָּל בֶּשֶׂר לְהִשְׁתַּחֲוֹת וְגוֹמֵר וְכִתִּיב (שם) וְאֵל זֶה אֲבִיט אֶל עֵינַי וְנִכַּח רוּחַ וְכָל מִי שֶׁהוּא עֲנִיו גּוֹרֵם לְהִשְׁרֹת שְׂכִינָה עַל הָאָדָם בְּאַרְץ וְנֶאֱמַר (שמות ב) וּמִשָּׁה נִגַּשׁ אֶל הָעֶרְפֶּל וְגוֹמֵר מִי גֵרַם לוֹ זֶה עֲנוּתָנוֹת שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר יב) וְהָאִישׁ מִשָּׁה עָנָו מְאֹד וְתֹאנָא רַבִּי פִּנְחָס בֶּן יֵאִיר אוֹמֵר זְהִירוֹת מְבִיאָה לַיָּדִי זְרִירוֹת וְזְרִירוֹת מְבִיאָה לַיָּדִי נְקִיּוֹת וְנְקִיּוֹת מְבִיאָה לַיָּדִי טְהוּרָה וְטְהוּרָה מְבִיאָה לַיָּדִי פְּרִישׁוֹת וּפְרִישׁוֹת לַיָּדִי קְדוּשָׁה וְקְדוּשָׁה לַיָּדִי עֲנוּה וְכוּלֵי וְעֲנוּה גְדוּלָה מְכֻלָּן שֶׁמְבִיאָה לַיָּדִי רוּחַ הַקֹּדֶשׁ שֶׁנֶּאֱמַר (ישע' ס"א) רוּחַ ה' אֱלֹהִים עָלַי וְגוֹמֵר:

Practical Law:**Rambam, Laws of Reciting Shema, Ch. 2**

(1) If one was reciting the *Shema*, and came upon other people or other people came upon him, if he is between one paragraph and the next, he stops and initiates a greeting to anyone whom he is obligated to honor — for example, if he sees his parent, his teacher, or someone who is greater in Torah learning than he — or returns the greeting to anyone who greeted him first. (2) If he is in the middle of a paragraph, he does not stop to initiate a greeting except to someone whom he fears, such as a king, or a robber, or similar to them. But if someone regarding whom he is obligated to honor, such as his parent or teacher, greets him first, he stops and returns his greeting. (3) These are the paragraph breaks: between the first and second blessings, between the second

blessing and “Hear, O Israel,” between “Hear, O Israel” and “If you will listen,” between “If you will listen” and “And God said.” At these paragraph breaks, he greets those whom he is obligated to honor and returns the greeting of any person. But between “And God said” and “True and steadfast” is considered like the middle of a paragraph, and he should not interrupt except to greet someone whom he fears or to return the greeting of someone whom he is obligated to honor.

הלכה

הרמב"ם הלכות קריאת שמע פרק ב'

א הִיָּה קוֹרֵא וּפָגַע בְּאַחֲרִים אוּ פָּגְעוּ בוֹ אַחֲרָיִם אִם הָיָה בֵּין פָּרָק לְפָרָק פּוֹסֵק וּמִתְחִיל וְשׂוֹאֵל שְׁלוֹם מִי שֶׁהוּא חַיִּיב בְּכַבּוּדוֹ כְּגוֹן שֶׁפָּגַע בְּאָבִיו אוּ רֵבּוֹ אוּ מִי שֶׁהוּא גָּדוֹל מִמֶּנּוּ בְּחֻכְמָה וּמִשִּׁיב שְׁלוֹם לְכָל אָדָם שֶׁנָּתַן לוֹ שְׁלוֹם: ב הִיָּה קוֹרֵא בְּאֲמִצָּע הַפָּרָשָׁה אֵינּוּ פּוֹסֵק וּמִתְחִיל לְשׂוֹאֵל אֶלָּא בְּשְׁלוֹם מִי שֶׁהוּא מִתִּירָא מִמֶּנּוּ כְּגוֹן מֶלֶךְ אוּ אֲנָס וְכִיּוֹצֵא בָהֶן. אֲבָל מִי שֶׁהוּא חַיִּיב בְּכַבּוּדוֹ כְּגוֹן אָבִיו אוּ רֵבּוֹ אִם נָתַן לוֹ שְׁלוֹם תְּחִלָּה פּוֹסֵק וּמִשִּׁיב לוֹ שְׁלוֹם: ג וְאֵלוּ הֵן בֵּין הַפָּרָקִים בֵּין בְּרִכָּה רִאשׁוֹנָה לְשֵׁנִיָּה בֵּין שֵׁנִיָּה לְשִׁמְעָה בֵּין שְׁמִעָה לְ"וְהָיָה" אִם שְׁמוֹעַ בֵּין וְהָיָה אִם שְׁמוֹעַ לְ"וַיֹּאמֶר" בֵּין הַפָּרָקִים הָאֵלּוּ שׂוֹאֵל מִפְּנֵי הַכְּבוֹד וּמִשִּׁיב שְׁלוֹם לְכָל אָדָם: אֲבָל בֵּין וַיֹּאמֶר לְאַמֶּת וַיִּצִיב הָרִי זֶה כְּאֲמִצָּע הַפָּרָק וְלֹא יִפְסִיק אֶלָּא לְשׂוֹאֵל מִפְּנֵי הַיְרָאָה וּלְהַשִּׁיב מִפְּנֵי הַכְּבוֹד:

TERUMAH FOR WEDNESDAY

TORAH

תְּרוּמָה לַיּוֹם רְבִיעִי

תורה

יכוין בקריאת ששה פסוקים אלו שהם כנגד ו דמילוי וו דשם ב'ין לקנות בו הארת נפש משבת הבאה

טז וַנִּתֵּן אֶל־הָאָרֶן אֶת־הָעֵדוּת אֲשֶׁר אָתָּן וַיִּתֵּן בְּאֹרֶן אֶת־סִדְרוֹתָא

(16) And inside the Ark, you will place the Testimony that I shall give you.

RASHI

רש"י

(טז) וַנִּתֵּן אֶל־הָאָרֶן. כְּמוֹ בְּאֹרֶן: הָעֵדוּת. הַתּוֹרָה. וַנִּתֵּן אֶל־הָאָרֶן — [literally, “And you will place to the Ark.” Here, the expression

is used as] the equivalent of “in the Ark.” הָעֵדוּת — [refers here to] the Torah, which